

Voorwoord

Waarom dit boek?

Met veel plezier werk ik al zo'n dertig jaar als kinderpsycholoog in het onderwijs. Toen ik me verdiepte in het onderwerp ouderbetrokkenheid, realiseerde ik me dat ik als ouder niet altijd het onderwijs aan mijn kinderen heb ondersteund. Onbewust, of zelfs goedbedoeld, deed ik soms dingen die niet zo handig waren, gewoon omdat ik dat niet wist. Achteraf gezien had ik toen graag meer geweten. Daarom schreef ik dit boek; zodat andere ouders er hun voordeel mee kunnen doen. De vraag die centraal staat is: wat kun *jij* doen zodat je kind met plezier naar school gaat en met succes leert?

Samenwerken en communiceren

Zolang je kind het goed doet op school verloopt de samenwerking met school prettig. Maar zodra je kind het moeilijk heeft op school, kan de samenwerking onder druk komen te staan of kan er een conflict ontstaan. Dit is pijnlijk en stressvol voor je kind, voor jullie als ouders én voor leraren. Vaak begint het met een misverstand en voor je het weet krijgen emoties de overhand. Dan kan het snel van kwaad tot erger gaan. Dit is zonde en vaak onnodig. Het is voor iedereen veel fijner als de communicatie plezierig verloopt. Wanneer het lukt om als gelijkwaardige partners doelgericht samen te werken, zal je kind met plezier naar school gaan. Maar hoe doe je dit? Daarover gaat dit boek.

Er zijn prachtige voorbeelden van succesvolle samenwerking tussen scholen en ouders. Een aantal daarvan vind je in dit boek ter inspiratie. Tegelijkertijd kan deze samenwerking hier en daar beter, ook daarvoor geef ik suggesties.

Ouderbetrokkenheid

Ouders dragen bij aan het schoolsucces van hun kinderen; daar is iedereen het over eens. Wetenschappelijk onderzoek ondersteunt dit. Ouderbetrokkenheid staat dan ook volop in de belangstelling. Er zijn

mooie ontwikkelingen bij de overheid, scholen en landelijke ouderverenigingen zoals *Balans* en *Ouders & Onderwijs*. Toch worden ouders nog niet altijd gezien als belangrijke partners en dat is jammer. Want zodra ouders en school samenwerken, leren kinderen beter én vinden ze het fijner op school.

Voor ouders, door ouders

Er is al veel geschreven over ouderbetrokkenheid vanuit het perspectief van de school: wat kunnen leraren doen om de betrokkenheid van ouders te vergroten? Dit boek is geschreven vanuit een ander perspectief, namelijk dat van de ouders. Wat kunnen jullie als ouders doen om die betrokkenheid te vergroten? Dit vergt meer dan elkaar regelmatig informeren. Het betekent dat je meedenkt, meedoet, meeleeft, meehelpt en meebeslist over het onderwijs aan je kind.

Ouders voor ouders

Dit boek geeft ouders tips voor de samenwerking met school. Veel van deze tips pas je waarschijnlijk al toe, bewust of onbewust. Er zijn op de school van je kind natuurlijk ook ouders die het nog niet zo goed lukt om met de school samen te werken en het onderwijs aan hun kind te ondersteunen. Bijvoorbeeld vanwege meertaligheid of cultuurverschillen, omdat emoties de overhand hebben, of omdat zij overbelast zijn door problemen in hun familie. Wil jij deze ouders ondersteunen zodat ook hun kinderen met plezier naar school gaan? Heel fijn! Bespreek dit dan met de school en gebruik dit boek als houvast. Zo zorg je niet alleen voor je eigen kinderen, maar maak je als buddy het verschil voor veel meer kinderen.

Voor wie is dit boek nog meer interessant?

- Opleidingen voor leerkrachten, docenten, mentoren, intern begeleiders, zorgcoördinatoren en schoolleiders.
- Schoolteams die ouderbetrokkenheid een warm hart toedragen en willen versterken.
- Professionals in het onderwijs, zoals schoolmaatschappelijk werkers, consulenten passend onderwijs, ambulante begeleiders, schoolpsychologen en orthopedagogen.
- Professionals in de jeugdhulpverlening, zoals ouderbegeleiders, op-

voedondersteuners, gedagswetenschappers en behandelaars van kinderen.

- Coaches en buddy's die ouders en kinderen ondersteunen.
- Oudersteunpunten van samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs.
- Hulp- of advieslijnen van ouderverenigingen.

Wat is het doel van dit boek?

Met plezier naar school! pleit voor een bundeling van krachten, met communicatie als sleutelwoord. Met het lezen van dit boek:

1. kun je vanuit je ervaringskennis nóg beter meedenken over de ondersteuning van je kind;
2. krijg je praktische tips voor een plezierige communicatie. Hoe bereid je een gesprek voor en hoe rond je het af? Wat kun je vragen? Wat kun je zeggen? Waarom en hoe?;
3. kom je meer te weten over handelingsgericht werken (HGW): wat verwacht de school van jullie en wat kunnen jullie van de school verwachten?

Dit boek biedt handreikingen om op een positieve manier met elkaar in gesprek te gaan. Het maakt niet uit op wat voor school je kind zit: regulier of speciaal onderwijs, basisonderwijs of voortgezet onderwijs.

Ik heb steeds geprobeerd de balans te bewaken tussen ouders en school, in het belang van het kind en met respect en waardering voor de kennis en inzet van alle betrokkenen. Ik sta zowel achter de ouders als achter de school. Want goed zorgen voor kinderen is goed zorgen voor hun ouders en hun leraren. Anders gezegd: Samen Sterk!

Trainingen 'Ouderbetrokkenheid en samenwerken met school'

Er is een mooi gezegde (naar Confucius): *Vertel het me of laat het me lezen en ik vergeet het, laat het me zien en ik begrijp en onthoud het, laat het me ervaren en ik maak het me eigen en doe het.* Alleen door de tips

uit dit boek die je aanspreken daadwerkelijk uit te proberen, ontdek je wat bij jou past en wat waardevol is. Dit vergt oefenen en het delen van ervaringen met andere ouders en buddy's. Daarom biedt *Balans* in verschillende regio's een training voor ouders aan, met dit boek als leidraad. De trainingen worden gegeven door vrijwilligers van Balans, dus echt voor ouders door ouders! Wil je hier meer over weten? Ga dan naar www.balansdigitaal.nl → Agenda.

Posters en folders

Voor scholen zijn er posters en folders 'Succesvol Samenwerken'.

Als ouder kun je de school op deze materialen attenderen. De folder is er ook in het Arabisch, Turks, Pools en Engels, zodat meer ouders bereikt kunnen worden. Want, ook al spreek je nog niet genoeg Nederlands, ken je het Nederlandse onderwijs nog niet goed of ben je nog niet gewend om samen te werken met de school, je kunt je kind evengoed ondersteunen. Heb je belangstelling voor deze posters en folders? De posters zijn te bestellen bij uitgeverij Pica. De folders

zijn gratis te downloaden van www.uitgeverijpica.nl → Met plezier naar school! en van www.hgw-noelle-pameijer.nl → Ouders & kinderen.

Heel veel leesplezier en succes in de samenwerking met school!

Noëlle Pameijer, Breedenbroek/Hilversum, mei 2021



Leeswijzer

Kader van dit boek

Het kader van dit boek is het handelingsgerichte werken (afgekort HGW), een kader dat populair is in het onderwijs. HGW streeft naar goed onderwijs voor alle leerlingen. Schoolteams passen daartoe zeven principes toe, waaronder: *samenwerking tussen leraren, leerlingen en ouders is noodzakelijk voor goed onderwijs*. HGW geeft daar handvatten voor.

Met plezier naar school! is om te beginnen bedoeld voor ouders van kinderen op scholen die al handelingsgericht werken. Hoe weet je of dit het geval is? Dat zie je op de site van de school of in het schoolplan. Zo'n school waardeert jullie steun en doet er haar voordeel mee. Maar ook wanneer een school nog niet handelingsgericht werkt, kun je tips uit dit boek benutten. HGW is dan weliswaar niet ingebed in het schoolbeleid, maar elke school vindt ouderbetrokkenheid belangrijk en ieder schoolteam kan leren van de feedback van ouders: Wat doen wij al goed en waarmee moeten we doorgaan? Wat kan nog beter en hoe?

Opzet van dit boek

- Hoofdstuk 1 gaat in op de vraag 'Hoe kun je als ouder het onderwijs aan je kind ondersteunen?' Informatie uit onderzoek en praktijk is samengevat in dit hoofdstuk.
- Hoofdstuk 2 bespreekt de zeven principes van HGW: wat merk je ervan als ouder?
- Hoofdstuk 3 gaat over de gewone gesprekken in een schooljaar, zoals de start- en voortgangsgesprekken. Daarbij komen suggesties voor ouders aan bod.
- Hoofdstuk 4 bespreekt de speciale gesprekken: wat te doen als er zorgen over je kind zijn? Verschillende aandachtspunten geven zowel ouders als school houvast.
- Hoofdstuk 5 gaat over het multidisciplinaire overleg. In zo'n overleg brengen de deelnemers, onder wie jullie als ouders, in kaart wat er

aan de hand is en wat nodig is om de situatie rondom je kind te verbeteren.

- Hoofdstuk 6 bespreekt het vervolg op zo'n overleg. Denk aan handelingsgerichte diagnostiek, een ontwikkelingsperspectief met een plan van aanpak of een overstap naar een andere school.

Ook al vormen de hoofdstukken een eenheid, ze zijn ook los van elkaar te lezen en als naslagwerk te gebruiken. Daarom ontkomen we hier en daar niet aan herhaling.

In de groene kaders staan voorbeelden; in de blauwe extra uitleg.

In het boek komen drie verschillende iconen voor, die worden gebruikt voor:



Antwoorden op 'Maar wat als ... - vragen'



Praktische tips



Gratis downloads met extra informatie, te vinden op www.hgw-noelle-pameijer.nl → Ouders & kinderen, en www.uitgeverijpica.nl.

Elk hoofdstuk begint met een kader:

- *Wat weet je en kun je nadat je dit hoofdstuk hebt gelezen; anders gezegd: wat heb je eraan?*
- *Aan het begin van elk hoofdstuk stellen we twee vragen over het onderwerp van het hoofdstuk. Als je hier al even over hebt nagedacht, lees je gerichter. En het is leuk om te checken in hoeverre jouw antwoorden passen bij wat je leest. Daarom komen we hier aan het einde van het hoofdstuk weer op terug.*

Omwillen van de leesbaarheid duiden we kinderen aan met 'hij' (omdat meer jongens dan meisjes het moeilijk hebben op school), leraren en andere onderwijsprofessionals met 'zij' (omdat er meer vrouwen dan mannen in het onderwijs werken) en deskundigen van buiten de school met 'hij' (voor de afwisseling). Uiteraard geldt overal ook 'zij' waar 'hij' staat en andersom. We noemen zowel leerkrachten (basisonderwijs) als docenten (voortgezet onderwijs) *leraren*, tenzij duidelijk is dat het specifiek over het basisonderwijs of voortgezet onderwijs gaat. En daar waar ouder(s) en kinderen staat, kan ook verzorger(s) en jongeren gelezen worden.